

eorum. Sicut in lege veteri factum esse scimus, et in nova conspiciamus, et verisimile est idem fuisse in lege naturæ, tam inter cultores veri Dei, quam inter gentiles suo modo; quamvis enim non omnes etiam fideles eodem modo sacrificarent, ut in sacrificio Melchisedech, et sacrificiis Noe, vel Abrahæ notari potest, tamen in unaquaque congregatione credibile est fuisse solemnem sacrificandi ritum, neque fuisse unicuique licitum vel permissum suo arbitrio, et auctoritate ad libitum sacrificare, ut in dicta disputat. 73 latius tractavi. At vero usus simplicium oblationum videtur fuisse semper magis liber et voluntarius, et ideo D. Thomas illis oblationibus specialiter tribuit, quod ex sua natura spontaneæ sint, non solum purum jus naturæ considerando, sed etiam spectando ad communem usum, et quasi jus gentium. Et ideo licet utraque oblatio simplex et sacrificium, suo modo sit de jure naturæ, quantum ad honestatem, et congruitatem ad divinum cultum, tamen sacrificium specialius videtur fuisse semper in præcepto, quasi ex communi consensu omnium nationum; usus vero oblationum, et modus earum minorem determinationem semper habuit, et uniuscujusque arbitrio relictus est. Ex his ergo satis tota hæc conclusio declarata, et probata est.

9. *Sacrificium in nova lege est de jure divino.*—Dico secundo: cultus Dei per verum sacrificium in lege nova præceptum est jure divino, a Christo ipso institutum. Hæc assertio est de fide, ex verbis Christi Domini, Matth. 6: *Hoc facite in meam commemorationem*; addita sententia Concilii Trident., sess. 22, cap. 1, dicentis *Christum, illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Apostolis, eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepisse, uti semper catholica Ecclesia intellexit et docuit*; et can. 2, ita definit: *Si quis dixerit illis verbis: Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi alique sacerdotes offerrent corpus et sanguinem suum, anathema sit.* Ratio vero hujus præcepti est, quia Ecclesia Christi est visibilis congregatio sub una fide et uno capite ad verum Dei cultum instituta, et ideo habere debuit a suo institutore visibile sacrificium, quo maxime Deum colere teneretur. Ergo Christus, qui est auctor Ecclesiæ, ritum etiam sacrificandi in ea instituit et præcepit. De hac autem veritate late disputatum est in 3 tom. tertiæ partis, disp. 73, sect. 1, et secunda declaratum est

quomodo sacrificium hoc in mysterio Eucharistiæ conficiendo celebretur et offeratur; et in toto discursu illius, et sequentium disputationum, declaratum est in quo consistat essentia illius sacrificii, et quas causas et effectus habeat. Et specialiter in disput. 80 declaratum est præceptum hujus sacrificii, quatenus ad ministros illius pertinet, et in disput. 88, quatenus ad alios fideles spectare potest.

10. — *Præceptum sacrificii datum esse Ecclesiæ.*— Unde hic solum advertere necesse est præceptum hoc, quatenus divinum est, per se primo datum esse ipsi Ecclesiæ, relinquendo pastoribus Ecclesiæ determinationem ejus, tam quoad tempus, seu frequentiam, quam quoad modum observandi tale præceptum, personis accommodatum; aliter enim per sacerdotes, ut tales sunt, offerri potest et debet, aliter per alios fideles inferioris status, quibus propterea præcipitur ut certis quibusdam diebus huic sacrificio assistant, et suo modo per sacerdotem offerant; ipsis vero sacerdotibus injungitur ut immediate offerant: nam ad hoc sunt ordinati ministri, nec præceptum datum universæ Ecclesiæ potest aliter impleri, nisi per sacerdotes offerendo. Et ita de obligatione hujus præcepti, et quando ac quomodo a singulis implendum sit, nihil hic occurrit addendum. Cur autem non liceat in hac Ecclesia uti alio sacrificio, et quomodo in Christi institutione hæc prohibitio contenta sit, in disput. 74, sect. 4, explicatum est.

CAPUT IV.

DE RITU SIMPLICIUM OBLATIONUM, PRÆSERTIM IN LEGE GRATIÆ.

1. Principio statuendum est, hunc oblationum ritum de se non esse malum, sed legi naturali consentaneum; quoniam divinus cultus et adoratio non tantum sacrificiis, sed etiam aliis oblationibus exerceri potest. Hæc assertio de fide certa est: nam ex Scriptura colligitur satis aperte; quia in lege veteri, tam oblationum quam sacrificiorum usus fuit approbatus et præceptus. Nam Exod. vigesimo tertio generaliter dicitur: *Non apparebis in conspectu meo vacuus*, et ibi præcipitur oblatio primitiarum: item capituli vigesimi quinti principio, et capite 35, et Levit. 23, præcipitur oblatio de manipulis novarum spicarum, etc., et de panibus propositionis, qui

Deo per sacerdotes offerebantur; Levit. vigesimo primo et vigesimo quarto, Exod. vigesimo quinto, Deut. 18, sacrificia et oblationes distincte numerantur. Item, multi putant oblationem Cain de fructibus terræ non fuisse sacrificium, sed simplicem oblationem, quæ non ideo displicuit Deo, sed quia non debita devotione offerebat. Imo et de oblatione Abel eodem modo loquitur Concilium Matiscon. II, canon. 4, et in Canone Missæ solum vocatur *munerum oblatio*. Præterea etiam oblatio decimarum, quam vovit Jacob, videtur fuisse per modum simplicis oblationis propriæ, quia tunc non erant ministri, pro quibus decimæ redderentur; ipse enim Jacob, tanquam primogeniti jure utens, sacerdos erat, et aliis ministris non indigebat, sed immediate videtur illa obtulisse. Denique quod Paulus ait de Pontifice, assumi, *ut offerat dona et sacrificia*, multi per dona, simplices oblationes intelligunt; illæ ergo non solum ex institutione legis veteris, sed ex dictamine rationis naturalis, præsertim fide illuminatæ, in verum Dei cultum assumi possunt. Et ratio est clara, quia in illa actione est proportio ad significandum animum subjectum et gratum Deo, recteque de illius excellentia et providentia sentientem, et aliunde nihil est in tali actione, per se loquendo, quod a recta ratione exorbitet, ut ex principiis positae de externo Dei cultu notum esse potest, et per se est satis evidens.

2. *Probatur assertio.*— Ex his ergo ulterius dicendum est, usum oblationum etiam in lege gratiæ esse licitum et sanctum. Probat, quia in Ecclesia usus simplicium oblationum ultra sacram Missæ oblationem antiquissimus est. De hoc etiam videtur loqui Hieronymus, epistol. 2 ad Nepotianum, cum ait, *si altari serviens, altaris oblatione sustentor*. Nam de oblatione sacrificii Eucharistiæ non possunt ministri altaris sustentari; supponit ergo cum illo sacrificio conjungi solitas alias oblationes, quæ in usum ministrorum cedere possent. Unde Paulus, accommodans ad ministros novi Testamenti illud: *Qui altari deserviunt, cum altari participant*, etiam supponit futuras fuisse similes oblationes in altari novi Testamenti. Sed hæc loca possent in rigore exponi de solutione decimarum, vel etiam primitiarum, quæ altaris vocari possunt, quia propter altare fiunt, etiamsi in altari non fiant. Clarius ergo ostenditur conclusio ex antiquissima consuetudine Ecclesiæ offerendi in altari, vel in Ecclesia in tempore

Missæ, ordinarie panem, vinum, interdum vero etiam oleum ceramque. Sic legitur in can. octavo sextæ Synod.: *Concurrendum est Dominico die cum oblationibus ad Missarum solemnia*; et in canone 28 Trullano declaratur, quomodo possint fructus aliqui offerri, ut, verbi gratia, uvæ, non ut distribuuntur cum Eucharistia, sed ut benedicantur, etc. At in can. 57 dicitur, non oportere offerre ad altare lac et mel. Sed fortasse illa prohibitio specialis facta est ad vitandam aliquam superstitionem, quæ illa occasione introducebatur; ibi autem significatur aliarum rerum oblationes licitas esse. Unde in canone 69, permittitur imperatori intra sacrarium ingredi, *quando voluerit Creatori dona offerre*. Præterea, in concilio Matiscon. II, cap. 4, præceptum videtur imponi de ferendis oblationibus panis et vini ad Ecclesiam, omnibus dominicis diebus: *Decernimus (ait) ut omnibus dominicis diebus, altaris oblatio ab omnibus viris et mulieribus offeratur, tam panis quam vini*. Et infra concludit, ut anathemate percillantur qui fuerint inobedientes. Referturque in tom. 1 Conciliorum, inter decreta Fabiani Papæ, similis constitutio ex eod. decretorum sexdecim librorum, libro 5, cap. 7, eisdem fere verbis. De quo præcepto capite sequenti dicitur.

3. *Antiqua consuetudo panem et vinum offerendi.*— *Panis benedicti usus.*— Videtur autem consuetudo hæc offerendi panem et vinum, introducta esse in ordine ad Missæ sacrificium; primo, propter ejus participationem, quia ex illis materiis conficitur et distribuitur. Unde Cyprianus, in libr. de Oper. et eleemosyn., circa medium, reprehendit divitem feminam, *quæ ad Dominum (utique templum et sacrificium) sine sacrificio (id est materia sacrificii) venit, et partem de sacrificio quod pauper obtulit, sumit*. Sic etiam Augustinus, serm. 215: *Oblationes (ait) quæ in altari consecrantur, offerte: erubescere debet homo idoneus (id est, potens, vel dives) si de aliena oblatione communicaverit*. Et quia hæc oblatio panis et vini ad Eucharistiam ordinabatur, ideo in Concilio Laodiceo., cap. 49, ordinabatur ut oblationes per Quadragesimam non fierent, nisi in sabbatho, vel Dominica, quia juxta veterem Orientis consuetudinem, solum illis diebus consecrari poterat et communicari, ut constat ex can. 52 Trullano. Deinde videtur consuetudo habuisse occasionem ex alio usu panis benedicti, qui in Ecclesia introduci cœpit, quando quoti-

diana communio fidelium omnium, qui Missæ assistebant, inceptit intermitteri. Nam pro his qui communicaturi non erant, cœpit panis benedici, qui in symbolum charitatis inter omnes sacrificio assistentes divideretur. Postestque hoc colligi ex Concilio Laodicen., cap. 14, ubi dicitur, tempore Paschatis non esse faciendam hanc oblationem, et distributionem panis benedicti, quia, nimirum, illo die omnes debent Eucharistiam accipere. Solebat etiam panis benedictus mitti a Prælati ad suos parochos, vel ad alios Prælatos, in signum concordie et mutue communicationis, ut sumitur ex Innocentio I, epistol. 1, capite quinto. De quo usu panis benedicti (qui usque ad nostra tempora multis in locis perseverat aliqua ex parte) videri potest Guillelmus Durandus, lib. 4 Ration. offic., cap. 53, et quæ refert ac notat Pamelius in libr. de Oper. et eleemosyn. Cypriani, sub num. 5, et Stephanus Durand., lib. 2 de Ritibus, cap. 58, ubi ostendit usum panis benedicti valde antiquum esse, et solitum fuisse dari Catechumenis loco Eucharistie, ex Augustino, lib. 1 de Peccator. merit., cap. 20, et lib. 2, cap. 26.

4. *Aliæ oblationes.* — Præter panem autem et vinum, offerri solebant oleum pro luminaribus, thymiana ad incensum, et spicæ ac uvæ novæ pro primitiis (de quibus postea dicemus); ita habetur in Canon. 2, alias 3 et 4 Apostolorum; et Eutychius Papa, epist. 5, citans illum canonem, uvis adjungit fabas, et fortasse idem erat de primitiis quorumcumque leguminum, ut juxta quamdam versionem in illo canone Apostolorum legitur. Denique oleo adjungit ceram Augustinus, dicto serm. 215 de Tempore, dicens: *Qui possunt, aut cereolos, aut oleum, quod in cicindelibus mittatur, exhibeant.* Optime Ambrosius, serm. 33 in Feria 2 post 1 dominicam Quadragesimæ, ubi multa in particulari recenset; videri etiam potest Justin. Martyr., Apolog. 2 pro Christ. in fine, ubi meminit oblationum, seu collectarum quæ in fine missæ fieri solebant. Denique Concilium Emeritan., cap. 14, etiam pecuniam dicit solitam fuisse offerri a fidelibus.

5. *Objectiones proponuntur.* — Ut vero partem hanc ratione declaremus, objici prius contra illam potest, quia in Christi Ecclesia non licet aliud sacrificium offerre, præter illud, quod ipse instituit; ergo nec aliam oblationem offerre, loquendo de oblatione, quæ ipsimet Deo immediate fiat. Antecedens sup-

ponitur ex loco supra allegato, in tertio tomo; consequentia vero probatur primo a paritate rationis, quia sicut uno sacrificio omnia comprehendit, et complevit sacrificia, et illud instituendo, consequenter cætera prohibuit, non solum vetera, sed etiam quæcumque alia, nec solum significativa futurorum, sed etiam moralia, aut mysteria jam facta vere significantia, ita pari ratione consummavit omnem oblationem, et virtute cæteras prohibuit. Atque ita in capite *Non oportet*, de Cons., d. 2, dicitur, *non oportere aliquid in sanctuario offerri præter panem, et vinum, et aqua, quæ typo Christi benedicuntur*; sumptumque est ex canonibus Martini, Bracharensis episcopi, canon. 53. Secundo, quia ex oblatione simplici facile fit transitus ad sacrificium, ut, verbi gratia, oblationi panis benedicti nihil videtur deesse ad rationem sacrificii; nam fit oblatio cum benedictione, fractione et distributione panis, ut consumatur. Unde interdum ab Augustino sacramentum appellatur, ut patet libro secundo de Peccat. merit., capit. 26. Tertio, omnes hæ obligationes pertinebant ad cæremonialia legis veteris; ergo non debuerunt in nova lege retineri vel renovari.

6. *Satisfit objectionibus supra positis.* — Respondetur imprimis distinguendos esse varios modos harum oblationum. Nam interdum comprehenduntur sub oblationibus omnia munera vel dona, quæ fideles in vita vel per mortem donant Ecclesiis, aut piis locis, etiam si non in templo nec in missa Deo offerantur. Et in hac ampla significatione videtur divus Thomas de oblationibus loqui, cum, dicta q. 87, art. 2, inter oblationes debitas ponit, *cum aliquis offert donatione inter vivos, vel testamento relinquat Ecclesiæ aliquam rem mobilem vel immobilem, in posterum solvendam.* Et in hoc genere oblationum non procedunt difficultates factæ, quia in illis nihil est cæremoniale (ut sic dicam), sed morale tantum, plane honestum et sanctum, et de se ad servitium et cultum ipsiusmet sacrificii Eucharistie ordinatum. Secundo, interdum fideles offerunt aliqua Deo per ministros ejus, non intentione ea donandi, seu a se alienandi, sed solum ad quamdam sanctificationem, vel benedictionem, ut postea illa sic benedicta recuperent, ut majori cum fructu vel fiducia illis utantur. De his videtur loqui canon. 28 Trullanus, seu capit. *Didicimus*, de Consec., dist. 2; nam prius prohibet uvæ offerri et distribui cum Eucharistia, et postea subdit: *Tanquam primitias autem uvæ oblationem exis-*

timantes sacerdotes, eam seorsum benedicentes, petentibus impertire possunt, ad gratiarum actionem datoris fructuum, per quos corpora nostra divina dispositione aluntur. Brevius tamen dixit Gratianus: *Uvas seorsum benedictas populus, qui petierit, accipiat, et fructuum gratias agat.* De hujusmodi etiam oblationibus loqui videtur Augustinus, libr. 8 de Civitat., cap. ult., cum agens de more piorum fidelium deferentium epulas ad sepulchra Martyrum, ait: *Quas cum apposuerint, orant, et auferunt, ut rescantur, vel ex eis etiam indigentibus largiantur, sanctificari eas volunt ibi per merita Martyrum, in nomine Domini Martyrum.* Hæc ergo devotio bona fide et mente facta, honesta est, nec de illa procedunt difficultates supra factæ. Quia hæc revera non est propria oblatio, sed impetratio potius cujusdam benedictionis vel auxilii. Sicut quando quis offert Pontifici imagines, grana, vel similia, ut eis suam benedictionem vel aliquam indulgentiam impertiat, non facit oblationem propriam, sed potius gratiam aliquam postulat.

7. *Oblationes sacerdotibus factæ.* — Tertio, offeruntur aliqua sacerdotibus per se et directe ad eorum sustentationem, non ea intentione ut offerantur immediate Deo per modum specialis cultus, et hujusmodi videntur esse quædam oblationes, quæ prohibentur fieri in ecclesia vel altari, sed in privatis domibus sacerdotum, de quibus sic habetur in can. 3 et 4, alias 5 Apostolorum: *Non liceat autem aliquid aliud ad altare offerre, quam oleum et incensum, tempore sanctæ oblationis: omnis autem alius fructus domum mittatur, primitiæ episcopo et presbyteris; clarum autem est quod episcopus et presbyteri diaconis, et reliquis clericis distribuunt.* Hæc igitur oblationes non continent ipsum immediatum cultum Dei, sed se habent ad modum decimarum, imo interdum fieri debent in defectum illarum, ut mox dicemus. Et ideo etiam de hoc oblationum genere non procedunt difficultates factæ, quia non sunt oblationes cæremoniales aut mysticæ (ut sic dicam), sed sunt largitiones morales, ac piæ subventiones ordinatæ ad cultum Dei. Eademque ratio est de omnibus quæ tribuuntur immediate ecclesiis ad ornatum earum, vel ad fabricam, vel ad vestimenta et vasa sacra conficienda, et similibus, quando non prius offeruntur Deo immediate et directe in cultum specialem, sed immediate donantur Ecclesiæ ad aliquem usum sacrum; habent enim eamdem ratio-

nem honestatis, quam habent aliæ donationes rerum mobilium vel immobilium ecclesiis factæ, et ita in eis non procedunt difficultates propositæ.

8. *Punctum difficultatis solvitur.* — Tota ergo dubitatio est de oblatione simplici, quæ immediate fit Deo de aliquibus bonis ab eo datis, in recognitionem beneficii ab eo suscepti, quales videntur esse oblationes illæ, quæ in altari, et quasi conjunctim cum ipsomet sacrificio Missæ fieri conceduntur. Ut, verbi gratia, oblatio illa panis quæ fit Deo cum aliqua benedictione, ut postea inter fideles in symbolum concordie distribuatur. Item oblatio et benedictio cerei paschalis videtur esse ejusdem modi. Item oblatio incensi cum benedictione et thurificatione, quæ in Missa et divinis officiis fit. De his ergo oblationibus dicimus etiam esse honestas, debita institutione et intentione factas, quia non sunt jure aliquo positivo divino prohibitæ, nec per se malæ sunt, cum nullam contineant superstitionem aut falsitatem. Ac denique usus Ecclesiæ satis illas approbat. Neque contra hoc obstat cap. *Non oportet*, supra citatum, quia loquitur de his quæ in ipsamet oblatione constitutiva (ut sic dicam) sacrificii Missæ offerenda sunt. De qua etiam loquuntur alia multa jura, quæ in illa d. 2 de Consecr. referuntur: materia ergo illius oblationis non potest esse nisi panis, et vinum aqua mixtum; quod autem alia genera oblationum de aliis rebus fieri possint, non est contrarium illis juribus. Neque etiam ex vi institutionis sacrificii Missæ, prohibitæ sunt aliæ oblationes simplices, quæ vel tantum sunt morales, et quasi connaturales homini, sicut est oblatio alicujus partis fructuum in recognitionem divini beneficii, vel si habent aliquam significationem quasi mysticam ex impositione Ecclesiæ, non in ea ponitur principalis et quasi supremus cultus Dei, qui est in sacrificio, sed ordinatur potius ad majorem solemnitatem et honorem ipsius sacrificii Missæ.

9. *Solvuntur reliqua argumenta.* — Et ita etiam responsum est ad secundum; nam tota illa cæremonia et significatio est quasi sacramentale quoddam ad conciliandam majorem reverentiam ipsi sacramento, et sacrificio Eucharistico. Et ideo hæc signa interdum vocantur sacramenta lato modo, prout de omnibus signis aliquo modo sacris, et occultis interdum illa vox dicitur: proprie vero nec ad sacramenta, nec ad sacrificium pertinent. Ad tertium respondetur, oblationes legales,

quatenus tales sunt, cessasse in lege nova : de quibus loquitur Augustinus, Enarrat. in Psalm. 50, cum ait, Deum velle oblationem cordis, non vitulorum; dicuntur autem oblationes legales, vel quoad propriam significationem illius legis, quæ erat præfiguratio futurorum mysteriorum Christi, et interdum etiam erat recordatio specialium beneficiorum temporalium illi populo concessorum, maxime liberationis ab Ægyptiaca servitute, vel etiam dicuntur legales, quoad obligationem positivam illius legis. Sic ergo cessarunt oblationes legales, ut tales, et propriæ ceremoniæ illius legis. At ratio oblationis ut sic non est legalis, sed moralis, sicut ratio templi, sacerdotii, et similes, et ideo non cessarunt per ablationem illius legis, sed in sua morali, et quasi connaturali ratione permanserunt, et possunt per novam legem positivam præcipi, sicut de primitiis et decimis dicemus. Ita fere divus Thomas, quæstione 86, articulo 1, ad 1, et articulo 4, ad 1; Durandus, in 4, distinct. 1, quæst. 9, ad 1; de qua re videri potest Covar., libro 1 Variar., cap. 17, num. 1, § *Hinc non*, in fine, ubi alios refert.

CAPUT V.

AN OBLATIONES ECCLESIE EX PRÆCEPTO DEBEANTUR.

1. *Ratio dubitandi.* — Ratio dubitandi esse potest, quia ex Patribus et decretis videtur colligi, oblationes esse simpliciter sub obligatione: nam imprimis Ambrosius, serm. 58 de Ascens., inter opera boni Christiani ponit, quod *quando ad Ecclesiam venit, oblationem, quæ altari debetur, exhibet*; et ibidem: *Qui de fructibus suis non gustat, nisi prius ex ipsis Deo aliquid offerat.* Et Clemens Rom., libro 4 Constitut., capite 7, dicit, *oblationes populi fieri ad victum sacerdotum, et eleemosynas pauperum*; habent ergo vel habere possunt eandem rationem obligationis, quam decimæ vel primitiæ; et ita in cap. *Præter*, d. 32, idem præceptum eodem tenore verborum de primitiis, decimis et oblationibus ponitur. Similis ratio et necessitas oblationum supponitur in cap. *De his*, et cap. *Antiquos*, 10, quæstione 1, ex Concilio Aurel., cap. 16 et 17, et in tribus capitibus ultimis ejusdem quæstionis fertur anathema in laicos, qui Ecclesiæ oblationes usurpant, et in cap. *Statuimus*, 16, quæstione 1; Anastasius Papa similem facit prohibitionem, et supponit populum

debere suæ ecclesiæ baptismali tales oblationes. Item habet Gregorius VII, in cap. *Omnis Christianus*, de Consecr., d. 1. Denique capitulo præcedenti retulimus verba Fabiani, et Concilii Matiscon., quibus hæ oblationes præcipi videntur. Propter hæc, aliqui Canonistæ absolute docuerunt oblationes aliquas facere, esse in præcepto ecclesiastico. Referuntur pro hac sententia Glossæ in dicto cap. *Statuimus*, et dicto cap. *Omnes Christiani*, et Hostiens., in Rub. de Parochiis, et latius in Summ., titul. de Parochi., § *In quibus*, vers. *Sed nunquid tenetur*, etc.; Lopus, Alleg. 58, num. 1 et 7. Sed revera hi omnes nihil diversum docent ab his, qui solent etiam in contrarium referri, ut legenti constabit. Non enim fundant obligationem in pura lege ecclesiastica, sed in consuetudine, indigentia parochi, vel promissione, aut legato.

2. *Non est præceptum faciendi oblationes.* — Vera ergo resolutio est, quam tradit divus Thomas, hujusmodi oblationes per se et natura sua spontaneas esse et de consilio, posse autem cadere sub obligationem aliquo ex quatuor modis paulo autem insinuat. Est autem supponendum nunc esse sermonem de oblationibus, prout distinguuntur a primitiis et decimis. Nam de his separatim dicendum est; sic autem nullum invenitur decretum absolute, et in rigore præcipiens oblationes fieri, sed jura omnia citata præcipiunt, ut oblationes, quæ aliquo titulo debentur, solvantur a laicis, et declarant, illas oblationes debitas reddendas esse ecclesiis, et clericis, et non posse usurpari a laicis. Et ita loquuntur fere omnia jura citata; simpliciter autem, ac per se, oblationes spontaneas esse, declaratur in Concilio Cabilon. sub Carolo Magno, cap. 6, his verbis: *Animarum salutem inquirere sacerdos, non lucra terrena debet, quoniam fideles ad res suas dandas non sunt cogendi, neque circumveniendi: oblatio enim spontanea esse debet, juxta id quod ait Scriptura: Voluntarie sacrificabo tibi*, Psalm. 55; et illud: *Omnis populus mente devota obtulerunt donaria Domino*, Exodi 33. Atque ita docent communiter Theologi cum divo Thoma supra, et canonistæ ac Summistæ infra referendi; præsertim Anton., 3 part., tit. 12, cap. 11; Gabriel, in Can., lect. 6.

3. *Quomodo hic sumatur oblatio.* — Magis vero hoc constabit, discurrendo per quatuor titulos a divo Thoma positos, ex quibus potest oriri hæc obligatio. Ad quos explicandos, supponendum est, hic non sumi obla-

tionem pro sola illa simplici oblatione, quæ in ecclesia vel altari offertur immediate ipsi Deo, per modum proprii cultus et adorationis, sed sumitur latius pro quacumque donatione facta ecclesiæ, de aliqua parte bonorum temporalium, sive immediate detur ministris ad sustentationem eorum, sive ecclesiæ ad fabricam, et ornatum, vel alias expensas ejus, et sive detur res immobilis in perpetuum, et quoad proprietatem, sive ad tempus, vel quoad fructum, vel usum tantum, sive detur res mobilis, etc. Quamvis enim priores oblationes Deo immediate factæ in Ecclesia frequentius soleant illa voce intelligi, tamen divus Thomas generalius loquitur, et jura etiam citata ita loquuntur, et hoc modo omnia pia legata solent nomine oblationum significari, etiamsi sint *sacrificia eleemosynarum*, ut loquitur Augustinus, libro Quæstionum ad Dulcitium, quæst. 2; et colligitur ex capite *Qui oblationes*, 1 et 2, et cap. *Clerici*, 13, quæst. 2.

4. *Primus titulus, oblationis debitæ ob conventionem.* — Primus ergo titulus a divo Thoma positus, est quando oblatio debetur per modum census, ratione conventionis prius factæ, ut cum quis vel in morte, vel in vita donat alteri talem possessionem cum onere faciendi talem oblationem Ecclesiæ talibus temporibus. Tunc enim nota est obligatio orta ex contractu, nihilque refert quod fuerit donatio legatum aut venditio, vel alia commutatio, dummodo fuerit pactio. Et tunc obligatio erit justitiæ, tam respectu primi donantis seu contrahentis, quam respectu Ecclesiæ, supposita ejus acceptione. Quia et justum pactum obligat ex justitia respectu ejus, cum quo fit, et Ecclesiæ ex vi talis legati vel donationis datum est peculiare jus ad talem oblationem, seu pensionem, sive hoc jus sit tantum ad rem, sive in re, et sive sit cum actione in foro exteriori, sive absque illa; hoc enim pendet ex modo contractus, aut legati, et acceptionis ex parte Ecclesiæ. Neque hoc est in præsentem latius tractandum; oporteret enim huc advocare totam materiam de legatis piis, et multa ex materia de voto, quod est a præsentem instituto alienum.

5. *Secundus titulus, voti vel legati.* — Et eadem ratione nihil amplius dicere necesse est de secundo titulo a divo Thomaposito, qui a præcedenti parum differt, videlicet, quando per votum vel legatum aliqua bona temporalia directe relinquuntur ecclesiæ, sive illa mobilia sint, sive immobilia; nam tunc obli-

gatur qui vovit, rem promissam offerre et donare ecclesiæ, non ex justitia, neque ex præcepto humano, sed ex religione, et naturali jure dictante vota esse reddenda. Et similiter obligatur hæres ad implendum legatum defuncti, quæ obligatio ex justitia est, ut constat. Hæc autem oblationes non limitantur ad eas quæ in ecclesia fiunt, et immediate Deo in se offeruntur, sed generaliter comprehendunt omnes eleemosynas, et donationes factas vel promissas ecclesiis, nam omnes dicuntur offerri Deo, quia ad ejus cultum proxime ordinantur.

6. *Tertius titulus, sustentandi ministros Ecclesiæ.* — Tertius titulus est, quando ministri Ecclesiæ aliunde non habent commodam sustentationem: et hunc præcipue et sequentem ponunt omnes Canonistæ superius citati, neque aliud revera intendunt. Et ita cum eis conveniunt Panorm., Anchar., et alii in Rub. de Parochiis, et Summistæ omnes, et alii Doctores, quos refert et sequitur Covar., dicto libr. 1 Variar., capit. 17, numer. 3; et Gutierrez, in Canon. Quæstionum, cap. 21, numer. 139 et sequentibus; Gregor. Lopez, in leg. 9, tit. 19, part. 1; Soto, l. 9 de Justit., quæst. 3, art. 1. Solum est advertendum, hanc obligationem reduci ad illam generalem, qua tenentur laici fideles alere ministros sacramentorum: *Nam dignus est operarius mercede sua*, de qua obligatione latius dicemus infra tractando de decimis. Ex vi autem hujus generalis principii, non tenetur homo magis subvenire parochi, aut prælato indigenti per propriam oblationem, quam per primitias, vel decimas, vel per quemcumque alium modum contribuendi. Et ideo cum dicuntur fideles habere obligationes ad oblationes propter indigentiam ministrorum, intelligitur late de oblationibus pro quocumque genere donationis seu contributionis. Ubi autem vel ex consuetudine, vel ex pacto aliquo, seu transactione aut concordia, modus sustentandi ministros determinatus fuerit ad talem modum oblationum, tunc erit obligatio determinata ad tales oblationes, quia jam simul cum hoc titulo concurrat alius ex dictis, vel titulus consuetudinis, de quo statim. Tunc etiam fieri potest talis determinatio ad oblationes, vel quantitatem, aut modum earum per ecclesiastica præcepta. Nam, licet divus Thomas dicat, quando oblatio fit ex hoc titulo, licet oblatio ipsa sit necessitatis, quantitatem esse voluntatis, limitandum id est, nisi tam parva sit quantitas oblationum, ut non sufficiant ad